Suulliset ja viittomakieliset raamatunkäännökset

Raamattu kaikille kielille · Jakso 4

Päivi Peittola ja Mikko Tassia · Äänitteen kesto 9 min 51 s

Puhekieli on muokattu selkeäksi kirjakieleksi. Keskustelun sisältö ja rukous on säilytetty. Keskustelussa mainitut lukumäärät kuvaavat puhujien esittämää tilannetta ohjelman tekohetkellä.

Mitä suulliset raamatunkäännökset ovat?

Päivi Peittola: Tervetuloa kuuntelemaan Raamattu kaikille kielille -ohjelmaa. Minä olen Päivi Peittola, ja kanssani on Mikko Tassia The Word for the World – Raamatunkäännöskonsultit ry:stä.

Olemme Mikon kanssa käsitelleet näissä ohjelmissa raamatunkäännöstyön vaiheita, kansallisten raamatunkääntäjien työtä, raamatunkäännöstyön merkitystä ja sitä, missä työssä tällä hetkellä mennään.

Tänään perehdymme suullisiin ja viittomakielisiin raamatunkäännöksiin. Mikko, mitä suulliset raamatunkäännökset ovat?

Mikko Tassia: Tämä on varmasti monelle uusi asia. Se on myös raamatunkäännöstyössä suhteellisen uusi toimintatapa.

Historiallisesti kyse ei kuitenkaan ole kovin uudesta asiasta. Ensimmäisinä kristillisinä vuosisatoina hyvin harvalla oli oma Raamattu. Raamattua kuultiin kirkossa, aivan kuten sitä nykyäänkin luetaan kirkoissa.

Välittäminen oli siis suullista, ja kulttuuritkin olivat osittain suullisia. Kirjallista kulttuuria toki oli myös. Nykymaailmassa arvioidaan, että 75 prosenttia eri kulttuureista olisi suullisia kulttuureita. Tämä ei tarkoita, ettei niissä olisi mitään kirjoitettua, vaan sitä, että asioita opitaan pääasiassa suullisesti.

Muistaminen ja kertominen suullisissa kulttuureissa

Päivi Peittola: Tuo on suuri osuus maailman kulttuureista. Mitä erityispiirteitä suullisella kulttuurilla on?

Mikko Tassia: Kun tietoa pitää muistaa, ihmiset käyttävät tiettyjä muistamisen menetelmiä asioiden opettelussa.

Meidän kirjallisessa kulttuurissamme voi olla vaikea ymmärtää, että ihmiset pystyvät opettelemaan ulkoa hyvin laajoja kokonaisuuksia. Esimerkiksi islamilaisessa maailmassa Koraani on kirjoitettuna, mutta ihminen voi opetella koko Koraanin ulkoa ja esittää sen suullisesti. Juutalaisessa maailmassa esimerkiksi Talmudia on opeteltu suullisesti.

Myös Raamatussa näkyy selvästi suulliseen kulttuuriin kuuluvia muistamisen menetelmiä. Aineisto on myöhemmin kirjoitettu muistiin.

Yksi tyypillinen tapa on runous. Runollinen muoto auttaa muistamaan asioita. Vanhoissa Aasian ja Lähi-idän kulttuureissa, juutalaisuudessa ja kristinuskon vanhoissa muodoissa on käytetty myös resitaatiota eli lausuntaa. Siinä on ikään kuin tietyt nuotit, jotka auttavat muistamaan. Näin erilaisia muistamisen menetelmiä käytetään laajojen kokonaisuuksien muistamiseen.

Päivi Peittola: Myös tarinankerronta on varmasti tyypillistä näissä kulttuureissa. Asiat kulkevat eteenpäin kertomuksina.

Mikko Tassia: Kyllä.

Miten suullinen raamatunkäännös tehdään?

Päivi Peittola: Miten Raamatun kääntäminen suullisille kulttuureille eroaa tavallisesta raamatunkäännöstyöstä? Miten sitä tehdään?

Mikko Tassia: Työhön on tietokoneohjelma, joka toimii äänen ja kuvien avulla. Siinä ei varsinaisesti ole kirjoitettua tekstiä.

Ohjelmassa on samantyyppisiä tietoja kuin muissakin raamatunkääntäjien ohjelmissa: erilaista materiaalia, tekstin ymmärtämistä tukevaa tietoa ja taustatietoja.

Työ etenee muuten samantapaisesti kuin tavallinen raamatunkääntäminen. Vieraskielinen teksti kuunnellaan, ja siitä tehdään analyysi eli eksegeesi. Sen sisältö pyritään sisäistämään muistamisen menetelmien tai muiden vastaavien keinojen avulla. Sen jälkeen tehdään ensimmäinen suullinen äänite.

Seuraavaksi käännöstiimi tekee vertaisarvioinnin. Tämän jälkeen äänite annetaan yhteisölle kuunneltavaksi.

Sitten tehdään takaisinkäännös kielelle, jota konsultti ymmärtää, ja konsultti tarkastaa käännöksen. Lopulta se päätyy julkaistavaksi.

Prosessi on siis hyvin samantyyppinen kuin perinteisessä käännöstyössä, mutta se toteutetaan käytännössä ilman kirjoitettua tekstiä.

Äänitteiden kuunteleminen ja elävä esitystapa

Päivi Peittola: Käännöstä myös levitetään ihmisille äänilaitteiden avulla. Sen kuuntelemiseen tarvitaan siis kuuntelulaitteita.

Mikko Tassia: Kyllä. Mielenkiintoista on myös se, että esimerkiksi evankeliumeista tehdään kokonaisuuksia, jotka muistuttavat kirkoissamme käytettäviä perikooppitekstejä eli valittuja raamatunkohtia.

Äänityksestä pyritään tekemään luonteva. Miehillä voi olla miesääni, naisilla naisääni ja mukana voi olla myös lasten ääniä. Näin tekstistä tulee paljon elävämpi.

Päivi Peittola: Äänityksessä on siis useita puhujia. Kuunteleminen muistuttaa silloin enemmän kuunnelman tai kertomuksen kuuntelemista.

Mikko Tassia: Kyllä.

Miksi viittomakielisiä käännöksiä tarvitaan?

Päivi Peittola: On myös viittomakielisiä käännöksiä. Miksi niitä tarvitaan?

Mikko Tassia: Voisimme ajatella, että kuurot viittomakieliset ihmiset näkevät ja voivat siksi lukea tavallista raamatunkäännöstä. Monesti näin tietysti onkin.

Jos kuitenkin ajatellaan sydämen kielen periaatetta eli sitä kieltä, joka puhuttelee ihmistä läheisimmin, viittomakieli on viittomakieliselle se läheisin kieli. Hän ymmärtää sitä paremmin. Sanoma tulee lähemmäksi hänen sydäntään ja puhuttelee syvällisemmin.

Käytännössä viittomakieliset käännökset ovat videoita, joissa sisältö esitetään viittomakielellä. Erilaisia viittomakieliä on noin 350–400.

Päivi Peittola: Koko Raamattu on käännetty vain yhdelle viittomakielelle eli amerikkalaiselle viittomakielelle.

Mikko Tassia: Kyllä.

Päivi Peittola: Viittomakielisessä käännöstyössä on siis vielä paljon tehtävää.

Mikko Tassia: Viittomakieltä käyttäviä ihmisiä taitaa kuitenkin olla noin 70 miljoonaa.

Rukous

Päivi Peittola: Voisimme vielä rukoilla suullisten ja viittomakielisten käännösten puolesta.

Mikko Tassia: Kiitos, Herra, että sinä et ole unohtanut myöskään kuuroja ja ihmisiä, joiden aistien toiminnassa on erilaisia rajoitteita. Kiitos, Herra, että evankeliumi koskee myös heitä. Myös heidän tulee saada ymmärtää, mitä sinä, Herra, olet tehnyt tämän maailman puolesta.

Rukoilen, että sinä siunaat tätä nopeasti kasvavaa työtä, jotta se voisi saavuttaa kaikki viittomakielen käyttäjät. Anna myös heidän ryhmänsä kasvaa, ja anna meidän kerran iloita siitä, että sinun valtakunnassasi on ihmisiä kaikista viittomakielistäkin.

Jeesuksen nimessä. Aamen.

Päivi Peittola: Aamen. Kiitos, kun olit mukana tässä ohjelmassa. Oikein paljon siunausta päivääsi.